

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 2 2 2 7 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

EKONOMIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Ponedeljek, 29. avgust 2022 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, svinčnik, šilček, radirko, računalno in ravnilo.

Kandidat dobi list za odgovore.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na list za odgovore).

Izpitna pola vsebuje 40 nalog izbirnega tipa. Vsak pravilen odgovor je vreden 1 točko.

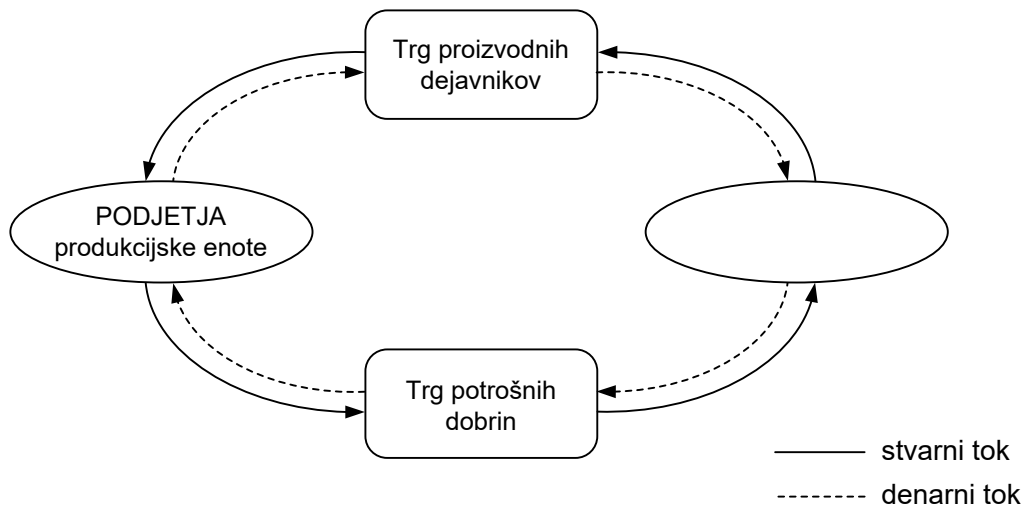
Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom **v izpitno polo** tako, da obkrožite črko pred pravilnim odgovorom. Sproti izpolnite še **list za odgovore**. Vsaka naloga ima samo **en** pravilen odgovor. Če se zmotite, jasno označite, kateri je pravilen. Naloge, pri katerih bo izbranih več odgovorov, in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne.

1. Na sliki je preprosta shema stvarnih in denarnih tokov v gospodarstvu.

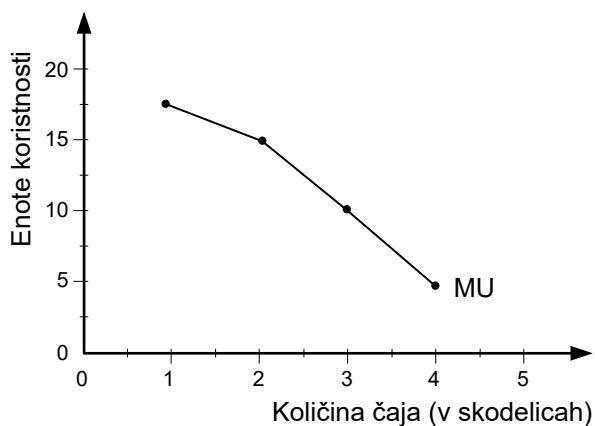

V prazni lik v sliki je treba vpisati:

- A gospodinjstva.
 - B država.
 - C trg vrednostnih papirjev.
 - D finančni trg.
2. Nekaterne dobrine so komplementarne. To pomeni, da
- A lahko Marko pokrije potrebo po hrani, če poje dovolj testenin.
 - B se bo Žiga enkrat odžegal z oranžado, drugič z limonado.
 - C potrebujemo za zadovoljitev potrebe po rekreaciji športna oblačila, obutev in npr. žogo.
 - D se Marko rekreira vsak dan, Žiga pa le ob vikendih.
3. Marko bo počitnice preživel pri babici in dedku na morju. Njegov alternativni strošek počitnic na morju je
- A 25 EUR, ki jih vsak teden porabi za sladoled na morju.
 - B izkušnja, ki bi jo pridobil s počitniškim delom, če bi ostal doma.
 - C zadovoljstvo babice in dedka, da preživlja Marko počitnice z njima.
 - D nepozabno doživetje na ribarjenju z dedkom, ki ga v primeru, če bi ostal doma, Marko ne bi imel.

4. Teta Tanja ima zelo rada čaj. Slika prikazuje mejno koristnost skodelic čaja, ki jih popije čez dan.

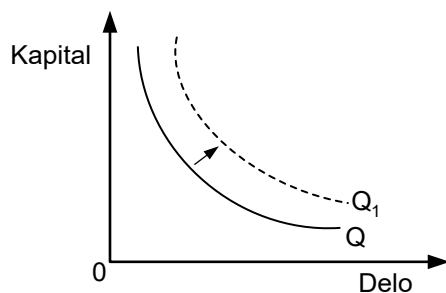

Z analizo slike ugotovimo, da je tetina celotna koristnost, če popije štiri skodelice čaja,

- A 5 enot koristnosti.
 - B 10 enot koristnosti.
 - C 17,5 enot koristnosti.
 - D 47,5 enot koristnosti.
5. Tehnična opremljenost dela pove,
- A s katerimi proizvodnimi metodami dosega zaposleni delavci zastavljene tehnološke cilje.
 - B s koliko sredstvi v povprečju dela en zaposleni delavec.
 - C da uporabljajo v podjetju le najsodobnejšo tehnologijo.
 - D s katerimi sposobnostmi so opremljeni delavci v tehničnih poklicih.
6. Proizvode človekovega dela, ki jih, kot npr. orodje, uporabljamo v proizvodnji, imenujemo:
- A kapital.
 - B človeški kapital.
 - C ustvarjalni kapital.
 - D finančni kapital.

7. Za družbo z neomejeno odgovornostjo je značilno, da
- A lahko svojo proizvodnjo povečuje, saj je obseg proizvodnih dejavnikov ne omejuje.
 - B je njen kapital razdeljen na delnice, kar pomeni, da ga lahko družba poveča z izdajo delnic, pri tem pa je zakonodaja ne omejuje.
 - C so družbeniki odgovorni za obveznosti družbe tudi s svojim osebnim premoženjem.
 - D si solastniki družbe neomejene odgovornosti za delovanje podjetja ne delijo.
8. V letnem poročilu podjetja Knjiga, d. o. o., preberemo, da je podjetje poslovalo s 5 % donosom, kar pomeni, da so
- A prihodki večji od stroškov, saj se je prodaja povečala za 5 %.
 - B delavci z intenzivnim delom povzročili rastoče donose v podjetju.
 - C lastniki podjetja ustvarili 500 EUR dobička s svojim vloženim kapitalom.
 - D lastniki podjetja ustvarili 5 EUR dobička na vsakih 100 EUR vloženega kapitala.
9. Produktivnost dela izračunamo kot razmerje med
- A stroški in številom zaposlenih.
 - B številom izdelkov in številom zaposlenih.
 - C prihodki in stroški.
 - D dobičkom in številom zaposlenih.
10. Slika prikazuje premik izokvante določenega podjetja iz Q v Q1.

Premik izokvante pomeni, da so v podjetju

- A izbrali najcenejšo kombinacijo proizvodnih dejavnikov in z njo naredili več izdelkov.
- B naredili manj izdelkov z manjšo količino proizvodnih dejavnikov.
- C naredili več izdelkov z večjo količino proizvodnih dejavnikov.
- D povečali proizvodnjo z obstoječimi proizvodnimi dejavniki.

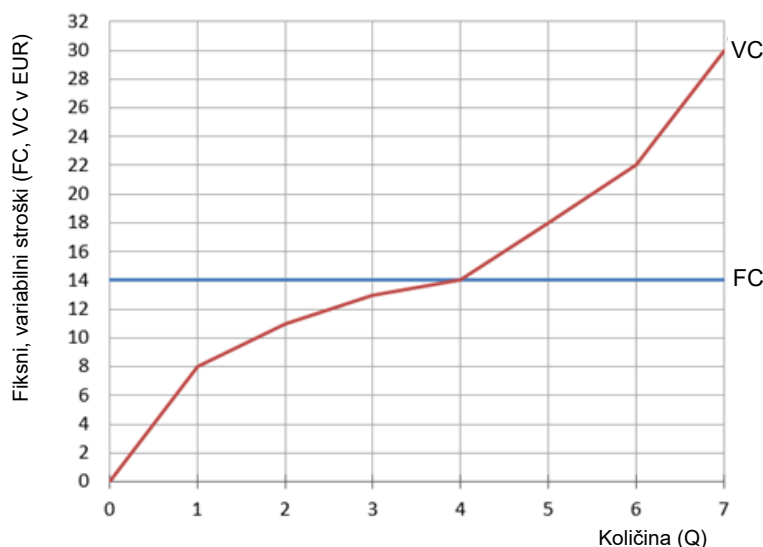

11. V velnes centru Roža, d. o. o., imajo zaposlene štiri maserke, ki izmenično delajo v treh prostorih s potrebno opremo. Lastnica je z novim letom zaposlila še peto maserko. Preglednica prikazuje povprečno število masaž na maserko na dan (povprečni produkti).

Število maserk	1	2	3	4	5
Povprečni produkt	4	4,5	5	4,75	4,2

Iz podatkov sklepamo, da

- A je lastnica naredila napako z zaposlitvijo pete delavke, ker je mejni produkt negativen.
 B je celotna količina masaž na dan največja, če dela v centru pet maserk.
 C se celotna količina masaž v centru zmanjša zaradi dodatno zaposlene pete maserke.
 D peta maserka opravi v delovnem času več masaž kot četrta maserka.
12. Podjetje z večanjem vseh proizvodnih dejavnikov ustvari padajoče donose v dolgem obdobju, kar pomeni, da se proizvodnja
- A poveča v večji meri, kot so v podjetju povečali količino proizvodnih dejavnikov.
 B poveča v enaki meri, kot so v podjetju povečali količino proizvodnih dejavnikov.
 C poveča v manjši meri, kot so v podjetju povečali količino proizvodnih dejavnikov.
 D zmanjša v manjši meri, kot so v podjetju povečali količino proizvodnih dejavnikov.
13. Slika prikazuje variabilne in fiksne stroške podjetja Foto knjiga, d. o. o., v kratkem obdobju.

Z analizo fiksnih in variabilnih stroškov podjetja Foto knjiga, d. o. o., ugotovimo, da

- A se podjetje nahaja v točki preloma pri proizvodnji štirih izdelkov.
 B se podjetje odloči za proizvodnjo sedmih izdelkov, ker izkorišča diseconomijo obsega.
 C se mejni stroški za vsak dodatni izdelek povečujejo za 2 EUR.
 D so pri proizvodnji štirih izdelkov povprečni stroški na izdelek 7 EUR.

14. Stopnjo konkurence določa več dejavnikov, med njimi tudi število podjetij na trgu in mobilnost proizvodnih dejavnikov. Za monopolistično konkurenco je značilno
- A eno podjetje, ki ima 100 % tržni delež, in velike ovire za vstop novega podjetja v panogo.
 - B pet podjetij, ki imajo po 20 % tržnega deleža, možnost vstopa novega podjetja v panogo je preprosta.
 - C veliko sorazmerno majhnih podjetij na trgu z majhnim tržnim deležem in obstajajo velike ovire za vstop novega podjetja v panogo.
 - D veliko sorazmerno majhnih podjetij na trgu z majhnim tržnim deležem in možnostjo preprostega vstopa novega podjetja v panogo.

15. Predpostavka »ceteris paribus« pri analizi trga pomeni, da
- A smo kupci pri nakupu dobrine omejeni z dohodkom in cenami dobrin.
 - B se v danih okoliščinah spreminjajo potrebe, ki se jim prilagajajo količine ponudbe.
 - C se v danih okoliščinah spreminjajo cene, drugi dejavniki pa ostanejo nespremenjeni.
 - D obstaja za neko dobrino substitut, ki ga vedno lahko kupimo in z njim nadomestimo neko dražjo dobrino.

16. V medijih so objavili podatke o tržnih deležih na trgu pametnih mobilnih telefonov:

»Globalni trg je v drugem četrtletju leta 2019 zgedal takole: Samsung (22 %), Huawei (16 %), Apple (10 %), Xiaomi (9 %), OPPO (9 %) in drugi 34 %«

(Vir: <https://www.blog.uporabnastran.si/2019/09/23/samsung-in-xiaomi-z-rastjo-trznega-deleza-v-q2-2019-v-srednji-in-vzhodni-evropi/>. Pridobljeno: 7. 1. 2020.)

Na globalnem trgu pametnih mobilnih telefonov je

- A popolna konkurenca.
 - B monopolistična konkurenca.
 - C oligopolna konkurenca.
 - D monopol.
17. Blago je homogeno, če se kupci zanj odločajo izključno zaradi
- A servisnih storitev.
 - B cene.
 - C blagovne znamke.
 - D oglaševanja.

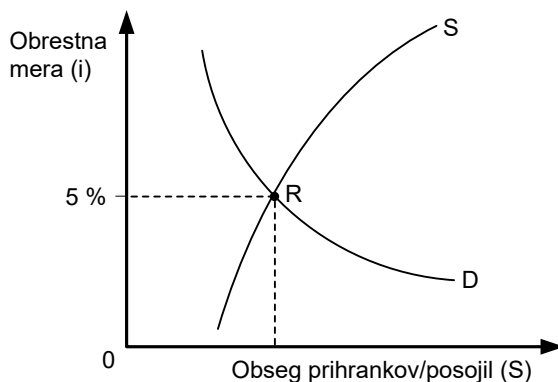
21. Ponudba delovne sile v nekem gospodarstvu je opredeljena predvsem s/z

- A številom prebivalstva.
- B številom podjetij v gospodarstvu.
- C učinkovitostjo zavoda za zaposlovanje.
- D deležem sive ekonomije v BDP.

22. Dobiček je kompleksen dohodek, saj je sestavljen iz

- A obresti, ki posojilodajalcu prinašajo dobiček.
- B obresti za kapital in podjetniškega dobička.
- C podjetniškega dobička in ekstradobička.
- D tehnološkega, monopolnega in konjunktornega ekstradobička.

23. Slika prikazuje trg kapitala v Grandiji.

Če se v Grandiji zaradi ugodnih gospodarskih razmer interes za investicije poveča, se bo obrestna mera

- A znižala, saj se bo pripravljenost za varčevanje zmanjšala, povečala pa se bo tudi potrošnja prebivalcev.
 - B znižala, kar bo zmanjšalo interes za varčevanje in posledično ponudbo prihrankov.
 - C zvišala, saj se bo povpraševanje po posojilih povečalo.
 - D zvišala, kar bo povečalo potrošnjo prebivalstva.
24. Marko je kupil nov avtomobil. Večino denarja je prihranil, 3.000 EUR pa si je za eno leto izposodil po 3,5-odstotni nominalni letni obrestni meri. Če velja, da je bila v tem letu realna obrestna mera negativna,
- A je Marko preplačal posojilo, saj je bila obrestna mera višja kot stopnja inflacije.
 - B bo Marko skupaj z obrestmi vrnil realno manj, kot je bila glavnica na začetku posojila.
 - C je bila nominalna obrestna mera za posojilo, ki ga je Marko najel pri banki, višja od stopnje inflacije.
 - D je zaradi inflacije realna vrednost Markovega dolga višja, kar je zanj negativno.

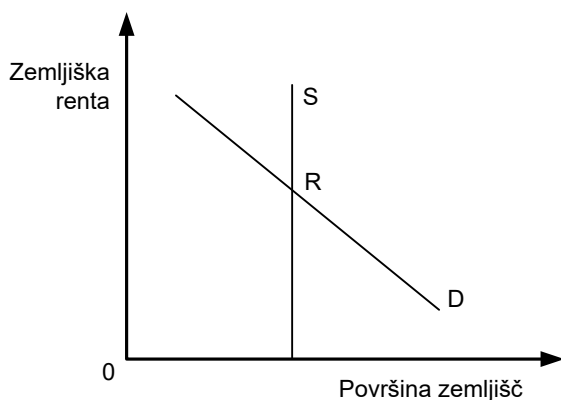
25. Slika prikazuje strukturo cene kmetijskih pridelkov.

Stroški	Dobiček	
---------	---------	--

Prazno polje prikazuje

- A tehnološki ekstradobiček, ki ga prejmejo tisti kmetje, ki obdelujejo zemljo s sodobno tehnologijo.
- B monopolni ekstradobiček, ki ga prejmejo lastniki zemljišč, saj je površina zemljišč omejena.
- C zemljiško rento, ki jo prejmejo lastniki zemljišč, ker je zemlja omejen proizvodni dejavnik.
- D obresti, ki jih morajo kmetje plačati bankam za najeta posojila.

26. Slika prikazuje trg zemljišč.

Iz slike razberemo, da je ponudba zemljišč

- A popolnoma elastična.
 - B usklajeno elastična.
 - C neelastična.
 - D popolnoma toga.
27. V Malem dolu ne uporabljajo denarja, blago menjujejo za blago. Za eno kozo prejmeš v menjavi šest kokoši, dve kokoši lahko zamenjaš za eno raco, za enega purana pa prejmeš eno raco in eno kokoš. Marko bo tako za dve kozi prejel največ
- A tri purane in eno raco.
 - B dva purana, tri race in eno kokoš.
 - C dva purana, dve raci in dve kokoši.
 - D enega purana, tri race in dve kokoši.

- V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.
28. V upravi podjetja X so trije člani, ki so s pomočjo kreditov kupili pomemben delež delnic podjetja X. Ta proces v delniški družbi se imenuje
- A menedžerska revolucija.
 - B delavski prevzem.
 - C pojav institucionalnih delničarjev.
 - D menedžerski prevzem.
29. Razlogi za večjo vlogo države v sodobnem gospodarstvu so v določenih pomanjkljivostih trga, ki se pojavljajo na področju
- A lastninskih pravic, zakonodaje, tržnih vrednot in tržnih dogovorov.
 - B eksternalij, monopolizacije, javnih dobrin, neenakosti v razdelitvi dohodka in ekološkega vprašanja.
 - C smiselne akumulacije kapitala, saj podjetniki praviloma vlagajo odvečen kapital v donosne naložbe.
 - D zagotavljanja dobrin, ki jih ljudje potrebujejo in je njihova proizvodnja dobičkonosna.
30. Potreba po visoko izobraženih delavcih, ki se ukvarjajo z načrtovanjem in servisiranjem avtomatiziranih proizvodnih procesov, s promocijo izdelkov, prodajo, finančno podporo poslovanju, poslovno informatiko, se je izrazila v
- A prvi industrijski revoluciji.
 - B drugi industrijski revoluciji.
 - C tretji industrijski revoluciji.
 - D četrti industrijski revoluciji.
31. Iz začaranega kroga revščine so se prebile države, ki
- A vlagajo le v kmetijstvo, posledično pridelajo veliko pridelkov, ki jih prodajajo na domačem trgu.
 - B spodbujajo turizem, a so zaradi terorističnih groženj nezanimive za pospešen razvoj turizma.
 - C so s spodbujanjem izvoza, povečanimi investicijami v podjetja ter človeški kapital pospešile razvoj podjetij.
 - D imajo majhno proizvodnjo, nizke naložbe in posledično nizko produktivnost in plače ljudi, kar vodi v nizko potrošnjo in ponovno nizke naložbe.

32. Prednost individualnega podjetja pred delniško družbo je predvsem v
- A enostavnem zbiranju dodatnega kapitala na osnovi delnic ali bančnih kreditov.
 - B uresničevanju lastne poslovne ideje, neodvisnosti, produktivnem angažiranju lastnih prihrankov.
 - C lastnini, saj je v individualnem podjetju ne moreš izgubiti ne glede na pravno organizacijsko obliko družbe.
 - D tržni moči, ki jo podjetje doseže z množično raznovrstno proizvodnjo.

33. V preglednici so podatki o nominalnem BDP in koeficientu rasti cen v državi Kadiji v letih 2018 in 2019.

Leto	Nominalni BDP v milijardah denarnih enot	Koeficient rasti cen
2018	2.220	–
2019	2.309	1,02

Stopnja realne rasti BDP države Kadije leta 2019 je bila

- A –1,0 %.
 - B 1,04 %.
 - C 1,97 %.
 - D 2,57 %.
34. Za naravno gibanje slovenskega prebivalstva v zadnjem desetletju sta značilni
- A nizka stopnja rodnosti in nizka stopnja smrtnosti.
 - B nizka stopnja rodnosti in visoka stopnja smrtnosti.
 - C visoka stopnja rodnosti in visoka stopnja smrtnosti.
 - D visoka stopnja rodnosti in nizka stopnja smrtnosti.
35. Konec leta 2019 je bilo v Sloveniji 2.094.000 prebivalcev. Aktivnih prebivalcev je bilo 970.692, delovno aktivnih 895.400 in registrirano brezposelnih 75.292. Stopnja registrirane brezposelnosti je bila
- A 3,60 %.
 - B 7,76 %.
 - C 8,41 %.
 - D 9,18 %.

36. S pojmom siva ekonomija označujemo
- A celotno neregistrirano dejavnost prebivalstva.
 - B celotno neprofitno dejavnost prebivalstva.
 - C samo nelegalno dejavnost prebivalstva.
 - D samo nelegalno mednarodno menjavo.
37. Zakonodajno vejo oblasti v Sloveniji sestavljajo
- A predsednik parlamenta in poslanci.
 - B predsednik države in guverner centralne banke.
 - C predsednik vlade in ministri.
 - D predsednik vrhovnega sodišča in sodniki.
38. Država Marnija je imela do konca leta 2016 uravnotežene javne finance in ni bila zadolžena. V letu 2017 je v državi nastopila gospodarska kriza. Preglednica prikazuje višino javnofinančnega primanjkljaja v letih 2017 do 2019 v enotah domače valute.

Leto	2017	2018	2019
Javnofinančni primanjkljaj	– 3.950.000	– 4.120.000	– 4.280.000

- Javni dolg države Marnije je konec leta 2019 znašal
- A 160.000 enot domače valute.
 - B 4.280.000 enot domače valute.
 - C 8.400.000 enot domače valute.
 - D 12.350.000 enot domače valute.
39. Najbolj zanesljiv in največji vir financiranja javne porabe v Sloveniji so
- A davčni in nedavčni prihodki.
 - B davčni in kapitalski prihodki.
 - C nedavčni in transferni prihodki.
 - D nedavčni in kapitalski prihodki.
40. Leta 2018 je Slovenija namenila za servisiranje dolga 936 mio EUR. Podatek o servisiranju dolga Slovenije v tem letu pove, koliko
- A je znašal javni dolg Slovenije.
 - B je morala Slovenija plačati glavnice in obresti za posojila.
 - C odstotkov letnega izvoza je morala Slovenija nameniti za plačilo obresti za posojila.
 - D odstotkov slovenskega BDP je predstavljal javni dolg.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Prazna stran

